Sammanställning av fynd från Skutberget i Pirilö och Jacobstads Wapen

Av Christian Envall 2021

Pirilövarvet och skeppsbyggplatsens läge. Karta från 1709.

Höjdkurva med 5m över havet i området där pilen visar.

Omgivningen 2003.
Äldre skog, övervuxet berg.
Ett flertal stenhögar från smedjor och blästerugnar samt andra konstruktioner.

Bakgrund:

Under åren 1728-1734 var Elias Teliin ägare till Pirilä hemman i Pedersöre Kyrkoby. 3 av hans barn ärver 1/3 var. Petter Teliin bygger denna gård (halva gården finns fortfarande kvar).
Petter Teliin bor dock själv i staden.

Han är också svåger till en av fartygsredarna/-beställarna.
Fartyg har säkerligen byggts på Pirilävarvet sedan tidigt 1700-tal.
Tidigare hemmansägare var även de handlare och ägare till fartyg.
Petter Teliins bror var Anders Teliin, skeppsbyggmästare i Jakobstad.

59 handsmidda spikar hittades i ett knippe, på samma ställe där de lämnades, ca. 100 m upp från strandlinjen.

Det är bara en del av alla spikar som hittats under åren.

Även ett hammarhuvud på ca. 500g hittades i en av stenhögarna, samt en del av en smidestång. Stenhögarna är från 1,5 m till 3 m i diameter. Runt dem -och inuti dem- finns tegel. Smidesässjor och blästerugnar.

Slagg.
Även slagg från blästerugn.
Smidesjärn har således tillverkats på platsen.
Slaggen har olika densitet och är av olika typ, beroende på vilken värme den haft.

Järnlupp, 438 g.

Lager och skikt av träkol finns över större områden, allt från 5m-15m breda områden.
Stenhögarna ligger i stort sett rakt ovanför stapelbädden, 50m-60m högre upp.

Tegel i varierande färg och struktur.

Kritpipor, ben och glas.

Detalj för åldersbestämning av kritpipa.

Detta är bara en del av allt tegel.

Detalj av avskrotat Smidesjärn.

Smidesjärnets struktur,
i motsats till dagens stål.

Mossa gräftades bort på en yta av ca. 5m x 50m.
Individuella stenhögar undersöktes var för sig. Ytan vinkelrätt mot stapelbädden.

Handelsrelaterade föremål?

1 Skilling Danske 1771, från åker söder om platsen. Via Köpenhamn?

Övriga föremål från andra närbelägna ställen.

Jordfynd från betydligt tidigare. Gjuten metallegering, ca. 130 g.

Äldre spant till rodd-/fiskebåt från trakten, med handsmidd spik.

N
Om andra fartyg har dragits upp för reparation så kan det ännu finnas spår kvar i bottnen från kölen.
En silversked har för redan länge sedan hittats här nära stranden.
Sand.
Speciell detalj:
En del av ett gammalt rep eller tågvirke har växt ihop med ett träd och är nu efter många år långt upp i trädet.
Ca. 20 m till vattnet.
Grov tall med rektangulärt hål för basning.
En basningstrumma för bordläggningsplankor ska finnas nära intill.
C. ENVALL
2021